

[Jørgen Gram.]

jeg, der dog færdes dernede, ikke har truffet noget røre ude i sognene undtagen i den politiske agitations overdrev og i visse radikale husmandskredse. For sagen er den, at næsten al jorden allerede er givet mindre landbrugere i forpagtning og i de fleste tilfælde på yderst rimelige vilkår. Såvidt jeg ved, er der i øjeblikket ingen steder, hvor menighedsrådene stiller sig i vejen for at lade præstegårdsjorden indgå i en fornuftig jordfordelingsplan. Såvidt mig bekendt har f. eks. menighedsrådet i Burkal endda selv taget initiativet til at fremme denne sag og tilbudt gode velbeliggende jorder byttet lige over med ringere og dårligere beliggende jorder. Forsøget strandede på lodsejernes modstand, men det kan da ikke begrunde bebrejdelser imod sognemenighederne eller menighedsrådene. Men medens vi nu er ved Burkal, der jo er fremdraget som eksempel, også af den højtærede kirkeminister, i forbindelse med påstanden om, at dette lovforslag ville være af national værdi for Nordslesvig, må jeg her pege på, at Burkal præstegård er en af landsdelens største med ca. 124 ha. Af disse er i øjeblikket kun 9 ha. bortforpagtet til tyske forpagtere. Her vil der altså nationalt set ingen forværring kunne ske. I parentes bemærket vil jeg blot anføre, at tysksindede jordejere, som er danske statsborgere, har fuld ligeret med andre statsborgere, for såvidt de f. eks. som indeklemte husmænd har brug for jord.

Nu ser vi i aviserne, at den højtærede kirkeminister skal til at være en slags sønderjysk minister. Jeg vil ønske ministeren til lykke med det og håbe, at han må få noget godt ud deraf; men jeg synes rigtignok, at dette lovforslags gennemførelse er en dårlig entré for ministeren, og jeg beklager, at ministeren har vist så stor ihærdighed på dette område. Det står som en knyttnæve til et blåt øje. Det gavner ikke landsdelen som helhed at omflytte værdier fra den ene til den anden, men det gavner endnu mindre, at man ved lovgivningsmagtens hjælp vil fravriste retmæssige jordejere, sagesløs person, som sognemenighederne er, deres ejendomme langt under værdien. Mange sognemenigheder står overfor store udgifter til kirker og præstegårde. Beholdt de jorderne som hidtil, kunne de af disses afkastning selv klare en stor del af disse udgifter. Skal jorden afstås på de vilkår, lovforslaget har fastsat, må man i andragender eller bønskrifter gå fra det ene ministerium til det andet, fra kirkeministerium til finansministerium, for at få de midler af det offentlige,

som man ellers selv havde. Dette er en dårlig udvikling, så meget mere som der kun kan fremkomme ganske få selvstændige nye landbrug gennem denne lov. Jeg vil i og for sig gerne have at vide, om ministeren har nogen opgørelse over, hvor mange nye landbrug han mener der vil kunne opstå efter dette lovforslags gennemførelse.

Det ærede medlem hr. Skytte har fundet ud af, at der er et stort flertal i Sønderjylland for udstykning af præstegårdsjorden. Efter min mening er dette ganske ved siden af. Som det ærede medlem hr. Fibiger påpegede, tyder de røster, der har været fremme fra de folkevalgte menighedsråd i Sønderjylland, slet ikke i den retning, og nu har man truet med, at der, hvis der kommer nye menighedsråd efter valgene til efteråret, vil komme et helt nyt billede frem af menighedsrådenes stilling. Jeg tror slet ikke, at dette er tilfældet. Jeg vil, på linie med, hvad jeg før har sagt, absolut melde mig som modstander af lovforslaget. Jeg stemmer imod og beder så mange som muligt om også at gøre det.

Kirkeministeren (Frede Nielsen): Jeg havde håbet, at dette lovforslag kunne være blevet vedtaget på et meget bredt grundlag, men det synes jo ikke at blive tilfældet. Jeg takker de partier, der støtter lovforslaget. Jeg takker også for de udtalelser, som venstres ordfører, det ærede medlem hr. Erik Appel, fremsatte, udtalelser, der gik ud på, at selvom venstre nu har indtaget den stilling, det har, vil man alligevel håbe, at der efter lovforslagets vedtagelse vil vise sig tilbørlig forhandlingsvilje fra begge sider. Jeg håber, at den ånd, der bar det ærede medlems udtalelser, virkelig vil kunne trænge igennem til gavn for hele arbejdet dernede. Jeg takker også — det vil jeg gerne sige med det samme — det ærede medlem hr. Erik Appel for den klare stilling, han indtog i spørgsmålet om, hvorvidt lovforslaget er grundlovsstridigt eller ej.

Jeg finder ligesom de fleste af de foregående ærede talere ikke, at der er grund til at gå ind i en ny stor debat om hele denne sag. Både i dette og i det andet høje ting har sagen været grundigt behandlet, og der skulle ikke være nogen anledning til at tale meget vidt om den.

Når man nu fra visse sider, navnlig konservativ, taler om, at man skulle være gået ind i videre forhandlinger, må jeg hertil kun sige, at jeg har ikke noget som helst håb om, at det ville være lykkedes at nå videre, selvom man havde forsøgt nye for-